

Af Kari Baklund

Vi kender scenen så godt, så godt: En lidt ængstelig hest står nervøst og kigger på en trailer, og samlet omkring hesten står 3-4 personer. De er i gang med at smøge ærmerne op og gøre sig "klar". Der er næsten ikke noget, der påkalder sig større opmærksomhed end en hest, der ikke vil læsses, og efter ganske få minutter er hest og trailer omringet af en flok velmenende personer, som alle giver gode råd til den rådvilde ejer. Ofte ender seancen med, at der kommer 3-4 stærke mænd og løfter hesten op i traileren og med tilfredse smil smækker bagklappen op. Det er måske lidt af en manddomsprøve at kunne læsse en stædig hest? Så har man fået vist, at man kan tumle en hest. Inde i traileren står hesten så med opspilede øjne og puster ud efter oplevelsen. Op kom den da, men er det egentlig godt nok? Kan vi være det bekendt?

I dag kan man komme på hestehviskerkursus og lære at læsse heste, som ellers er umulige at læsse. Ja, der er hestehviskere, som spinder guld på den slags. Teorierne er mange: Nogle synes, at hestene skal gå i forvejen op i traileren, andre mener, at hesten skal gå op uden sin rytter – og gerne i trav!

Børges snusfornuft

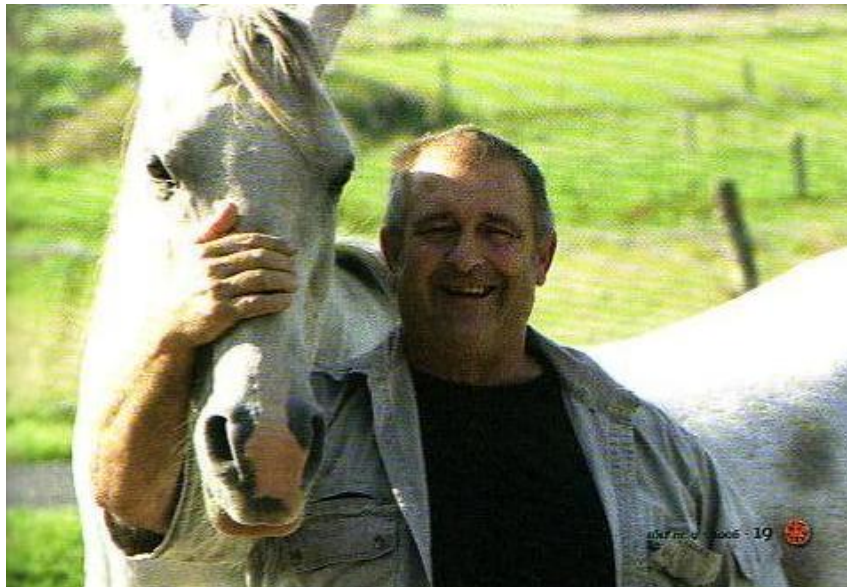
Børge Holt Rasmussen mener, at de skal gå op i traileren, fordi de får besked på det, og giver ikke meget for al den hestehviskeri. De skal gå op, fordi de får at vide, at de skal. Det er ikke anderledes end når man rider på hesten. Der skal den jo også gøre det, som den får besked på, siger Børge.

Mange DI-medlemmer kender Børge som manden, der har hentet og bragt deres heste i forbindelse med køb og salg, bedækninger, fællesture osv. Han har kørt med heste i en menneskealder, og ca. halvdelen af de heste, som Børge kører med, er islandske heste.

Børge er født i 1952 og har, siden han var dreng, haft med heste at gøre. I begyndelsen løb han over og red på naboens arbejdsheste, og senere i 1960'erne lå han og kørte hingste fra en større hingstestation ud til bønderne, så de kunne få bedækket deres hopper. Nogle gange blev hopperne også redet hen til hingstestationen, bedækket og så redet hjem igen, og det er tankevækkende, at følprocenterne dengang var lige så høje som i dag, funderer Børge. 90% af de heste, der blev kørt med dengang, var arbejdsheste, som bønderne levede og arbejdede med. Det var "rigtige" hestefolk, som kendte deres heste. Senere i 1970'erne var det især stævnerytternes heste, som skulle ud til stævner, der blev transporteret. Det var jo, inden traileren kom, så der var nok at lave. Det var heste, som var vant til at blive håndteret og gøre, hvad der blev sagt. I midten af 1970'erne ebbede det ud, fordi det blev muligt for almindelige mennesker at få sig en hestetrailer. I 1980'erne brugte Børge det meste af sin tid på at køre travheste ned igennem Europa og hjem igen. Han har kørt masser af ture til Barcelona, hvor hestene stod i bilerne i op til 34 timer. Det må man jo ikke længere, men den gang var det meget normalt.

Det er Børges erfaring, at de fleste heste gerne vil have lidt at spise på længere ture, men det er de færreste, der drikker vand. På turene til Barcelona eksperimenterede han med at have vand med

hjemmefra, fordi hestens manglende lyst til at drikke måske skyldtes, at vandet smagte anderledes. Men det hjemlige vand, fik nu ikke hestene til at drikke mere på sådan en tur, men som hovedregel så skal heste nu alligevel have tilbudt vand med jævne mellemrum under transport.

Børge Holt Rasmussen sammen med staldens stjerne Navarro, som var den eneste danske hest, der gennemførte de 160 km ved VM i Distance-riding i 2006. Foto: KB

Førstegangsejere

Mange af Børges kunder i dag er førstegangshesteejere i 40'erne, som måske nok har haft kontakt med heste i løbet af deres liv, men ikke er vokset op med dem. Som regel har de deres hest opstaldet et andet sted end der, hvor de bor, så de har altså typisk hesten i et par timer om dagen, men de kender den ikke i den almindelige omgang og fodring.

Når de skal køre med sådan en hest, og hesten ikke vil gå op i traileren, så har de ganske enkelt ikke redskaberne til at få den til at gå op, siger Børge. De aner simpelthen ikke, hvad de skal gøre, og så lærer hesten hurtigt at snyde dem og bliver med tiden mere og mere fræk. Ofte er ejeren også lidt nervøs, når hesten skal ud at køre, og derfor har de ikke den fornødne autoritet over for hesten. Jeg plejer at sige, at når der står en trailer i gårdspladsen, hvor jeg skal ind og hente en hest, så er det, fordi det er en problemhest, smiler Børge, og tilføjer, at det selvfølgelig ikke er tilfældet hver gang...

Mange ejere vil gerne være der, når hesten skal af sted og sige "farvel" til hesten, og det synes Børge sådan set også er fint nok, men han vil helst selv læsse hestene. Det kan godt udvikle sig til lidt af et tilløbsstykke med familie og venner, og så får hesten ikke altid den fred og ro til at se tingene an, som den har brug for.

Børge mener iøvrigt også, at det er komplet meningsløst at pakke hestene alt for meget ind, når de skal ud at køre. Så skulle de jo også pakkes ind, når de går ude på marken, for der er endnu større mulighed for, at de kommer til skade, mener Børge og fortsætter: Hvis man ikke kan lade være, så væn hesten til at have alt beskyttelsesudstyret på, FØR den skal ud at køre. Det nytter ikke noget, at man pakker hesten ind i en masse smart udstyr, som den aldrig har set eller haft på før. Det kan få hesten til at forsøge at træde det af undervejs – især hvis den får det varmt!

Opdræt er også opdragelse!

På spørgsmålet om, hvilke heste der bliver problemheste, når de skal læsses, svarer Børge uden at tøve: De kommer fra ryttere, der er blevet avlere! Der er mange, som glemmer, at der altså er stor forskel på at have en 10-12 år gammel konkurrencehest i forhold til pludselig at skulle håndtere sit eget opdræt. De tænker jo ikke over, at opdræt også stiller krav om, at de skal være opdragende. Det lyder meget romantisk med få sine egne føl, men der skal altså også opdrages!

Børge møder f.eks. mange heste, som har gået rundt på den samme mark og aldrig været bundet eller trukket med, og nu skal køres til tilridning. Hestene har typisk aldrig stået bundet, og det er lige præcis den type heste, der rykker sig fri, når de er kommet ind i traileren.

De islandske heste er helt specielle. De kravler op ad væggene ligesom rotter!, siger Børge med det afvæbnende smil, som fortæller, at det så er uden sammenligning i øvrigt. Det er meget meget vigtigt, at en hest har lært at stå bundet, fordi så accepterer den det nemlig også, når den skal stå bundet i trailere, fortsætter Børge og siger: Det er jo faktisk synd for de heste, som har gået ude i guds grønne natur hele livet, og så i løbet af måske et kvarter skal have grime på, trækkes med, læsses og stå bundet i en trailer. Det er for dårligt, at hestene skal have sådan et chok. Så er der mange, der siger, at de ikke har tid til at håndtere deres ungheste, men så skulle de måske lade være med at have opdræt!

Det er jo også i den slags tilfælde, at folk kommer til at slå deres heste eller læsse dem på en måde, som godt kan ligne vold, og det er jo ikke det, der er meningen – heller ikke selvom man måske ikke håndterer ungehestene på Island!

Protesterne kan godt være voldsomme! Foto: KB

Virker pisk eller gulerod?

Alle, der har været et sted, hvor mange heste skal læsses, har set mange forskellige "metoder". Nogle lokker f.eks. deres hest op i traileren med foder. Andre lægger reb rundt om bagparten og "trækker" hesten op – og andre tager hinanden om håndleddene fra hver sin side af hesten og "løfter" den op. Børge kender godt metoderne, men er ikke så begejstret. Nu siger jeg det igen: En hest skal gå op i en trailer af den simple grund, at den får besked på det, og længere er den egentlig ikke! Han mener godt, at en hest kan få lidt at spise, men det skal så være, når den allerede står i oppe i traileren. At trække eller løfte en hest op kan godt få læsset en hest, men det gør ofte ondt værre, og så er det noget, som man ikke kan gøre, hvis man er alene med sin hest.

I øvrigt kræver det også, at de folk, som hjælper, har helt styr på, hvad de gør, og dem er der ofte mangel på. Hesten skal vælge at gå op i traileren af sig selv og være bevidst om, hvad der sker omkring den, mener Børge.

Lær din hest at stå bundet

Igen og igen kredser samtalen tilbage til det samme: Du skal lære dine heste at stå bundet! Børge er slet ikke i tvivl om, at det har en stor opdragende virkning på heste, at de lærer at stå bundet. De skal lære det så tidligt som muligt, og det kan være nødvendigt at købe en grime, som er lidt dyrere end de der nylongrimer til kr. 30,-, siger Børge. Mange vælger at lade deres heste stå bundet, imens de spiser, men det er slet ikke nok. Nogle gange skal en hest stå bundet uden, at der sker noget særligt – for det er jo sådan, det er at stå i en trailer.

Det er ikke muligt at binde en hest så stramt, at den ikke kan komme over bommen med forbenene, mener Børge, og vender igen tilbage til udgangspunktet: Hvis hesten har lært at stå bundet, så prøver den heller ikke at kravle over. Selv binder han hestene med en tyk gummistrop, som har den fordel, at den giver sig en lille smule og altså ikke giver hesten et "ryk" i nakken, hvis den forsøger at komme fri. Samtidig er der inde i gummistroppen en anordning, som gør, at hvis den springer, så springer den væk fra hesten.

En kraftig gummistrop er den ideelle måde at binde hesten på. Foto: KB

Hvis man står med en helt rå hest, anbefaler Børge, at man lader den gå med grime på med et langt tov efter. Hesten vil så nogle gange træde på tovet og lære, at der er noget der holder den. Rebet vil også nogle gange berøre hestens ben, og det er altså sammen med til at vænne den til, at den skal håndteres.

Lær at se på hesten

Mange af de "nye" hestefolk, vil gerne en hel masse med deres heste, men mangler nogle kundskaber til at føre dem ud i livet, og derfor er Børge og hans kone Kirsten begyndt at tilbyde hesteejere hjælp til at lære at læsse deres hest. Tilbuddet gælder især for ejere af heste, som har svært ved at blive læsset. Ideen er, at hesten opstaldes f.eks. en uge hos Børge i Mellerup, hvor han læsset hesten både i lastbilen og trailere. Dernæst kan ejeren komme på besøg og blive natten over, så der bliver tid til at prøve at læsse hesten flere gang på egen hånd.

Hesten skal lære at blive læsset, så den går helt frivilligt op i traileren og er "med" oppe i sit hoved, siger Børge. Ejeren kan så komme her og lære at håndtere en læsning, så hesten er tryk og får en god tur ud af det. Ja, og så skal den selvfølgelig også ud igen på fornuftig vis. Det er faktisk ikke så svært at læsse en hest, og det er ikke noget, som tager særlig lang tid at få styr på. Det gælder bare om at være lidt firkantet i sine signaler til hesten, og så få lært en metode – og stole på den, når man kan den!

Tips!

- * Lær hesten at stå bundet, før den skal transporteres
- * Find et godt sted at parkere bil og trailer (f.eks. op ad en væg eller lignende)
- * Koncentrer dig om hesten og ikke om alt muligt andet
- * Hesten må ikke kunne se sine staldkammerater
- * Hestens hoved skal være i retning af traileren
- * Hold rebet slapt, når hesten "tænker" over opgaven
- * Stram rebet, når hesten bakker
- * Hesten må kun kigge op i traileren eller ned på rampen
- * Når de først snuser til rampen, så vil de gerne sætte benene op
- * Lær at køre ordentlig med traileren, så hestene får en god køretur

Distancerytter

Børge Holt Rasmussen og hans kone Kirsten bor på et nedlagt landbrug i Mellerup ved Randers. På gården findes omkring 10 heste, hvor staldens stolthed er araberhesten Navarro, som deltog i VM i distanceridning i efteråret. Navarro var den eneste danske hest, som kom i mål i det 160 km. lange ridt. Det er Børge, der passer og træner hestene til daglig. Børge er 2 x jysk mester på Navarro, DM for hold i 2003, og de har sammen redet over 1000 km.

Der er god kontakt mellem Børge og Navarro. Foto: KB